

STATISTIK OM ISOLATIONSFÆNGSLING

I forlængelse af ændring af reglerne om varetægtsfængsling i isolation i 2000 blev det besluttet, at der skal gennemføres en løbende statistikindsamling, således at Justitsministeriet årligt modtager oplysninger om anvendelsen af isolationsfængsling.

I det følgende redegøres for de statistiske oplysninger for år 2016. Data til brug for statistikken er indhentet af Rigsadvokaten og bearbejdet af Justitsministeriets Forskningskontor.

1. Datagrundlaget

Oplysninger til brug for denne statistik er tilvejebragt ved, at de enkelte politikredse er anmodet om at indberette samtlige *afsluttede isolationsfængslinger* i 2016. Indberetningen omfatter oplysninger om isolationsfængslingens varighed, den fængsledes alder samt arten af den kriminalitet, den isolationsfængslede er sigtet for.

Oplysningerne stammer fra udtræk fra POLSAS i de enkelte politikredse, idet politikredsene anvender et særligt registreringsmodul for isolationsfængslinger.

2. Udviklingen i antallet af isolationsfængslinger

Der er modtaget oplysninger om i alt 37 afsluttede isolationsfængslinger i 2016, jf. tabel 1.

Tabel 1. Udviklingen i antallet af isolationsfængslinger, 2001-2016.

	Antal isolationsfængslinger
2001	553
2002	501
2003	476
2004	580
2005	532
2006	475
2007	273
2008	327
2009	210
2010	127
2011	186
2012	132
2013	55
2014	36
2015	32
2016	37

Som det ses af tabellen, har antallet af isolationsfængslinger varieret noget og har været stærkt fallende i perioden. De fleste år frem til 2006 har antallet været forholdsvis konstant og ligget på ca. 500 årlige isolationsfængslinger. I 2007 var antallet betydeligt reduceret, hvilket kan hænge sammen med dels en lovændring fra 1. januar 2007, som har sigtet på at reducere brugen af isolationsfængsling, og dels det efterslæb, retsreformen måtte have medført. Fra 2007 til 2008 skete der en stigning på 20 pct. i antallet af isolationsfængslinger, der følges af et markant fald (på 36 pct.) fra 2008 til 2009 og endnu et markant fald fra 2009 til 2010 (på 40 pct.). Fra 2010 til 2011 indtraf en relativ stor stigning, der dog efterfølges af et næsten lige så stort fald, således at antallet af isolationsfængslinger stort set var det samme i 2012 som i 2010. Fra 2012 til 2013 mindskes antallet af isolationsfængslinger igen – fra 132 i 2012 til 55 i 2013. I årene 2014 til 2016 har antallet af isolationsfængslinger været i 30'erne. Samlet set betyder de mange markante fald, at niveauet for brugen af isolationsfængsel i 2016 var på en femtededel af, hvad det var i 2001.

3. Antallet og varigheden af isolationsfængslinger og efter politikreds

I 2016 blev 0,9 pct. af de varetægtsfængslede anbragt i isolation, jf. tabel 2, der også viser den betydelige reduktion i andelen af isolationsanbringelser i forbindelse med varetægt i de senere år.¹

Tabel 2. Udviklingen i antallet af isolationsfængslinger i forhold til antal varetægtsfængslinger, 2001-2016.

	Andel varetægtsfængslinger med isolation
2001	9,5 %
2002	8,2 %
2003	7,7 %
2004	9,8 %
2005	9,2 %
2006	8,0 %
2007	4,6 %
2008	5,3 %
2009	3,2 %
2010	1,9 %
2011	2,8 %
2012	2,4 %
2013	1,0 %
2014	0,7 %
2015	0,7 %
2016	0,9 %

¹ Beregningerne for årene før 2012 er baseret på ikke-opdaterede oplysninger om påbegyndte varetægtsfængslinger de enkelte år i stedet for – som de efterfølgende år – på opdaterede, afsluttede varetægtsfængslinger. Det betyder, at oplysningerne i tabel 2 ikke er helt sammenlignelige over årene. Et ensartet beregningsgrundlag ville give en større andel isolationsfængslede i årene inden 2012.

I 2016 var varigheden af isolationsfængslingerne i cirka halvdelen af tilfældene på indtil 14 dage, mens yderligere 14 pct. varede fra 2 uger og til og med 4 uger. Én isolationsfængsling varede mellem 4 og 6 uger, mens 13 fængslinger (36 pct.) varede mere end 6 uger, jævnfør tabel 3.

Tabellen viser, at Københavns Politi har den største andel isolationsfængslinger i forhold til antallet af varetægtsfængslinger, idet 1,6 pct. af de varetægtsfængslede har været anbragt i isolation. Herefter følger Midt- og Vestsjællands Politi og Sydsjælland og Lolland-Falsters Politi, hvor 0,9 pct. af varetægtsfængslingerne i 2016 har været forbundet med isolationsfængsling, mens Nordjyllands Politi og Fyns Politi med 0,5 pct. har den tredjestørste andel isolationsfængslinger i forhold til det samlede antal varetægtsfængslinger.

*Tabel 3. Antallet og varigheden af isolationsfængslinger og antallet af varetægtsfængslinger fordelt efter politikreds 2016.**

Politikreds	Varetægtsfængslinger	Afsluttede Isolationsfængslinger	Andel isolationsfængslinger i forhold til varetægtsfængslinger	Varighed af isolationsfængslinger						
				1-7 dage	8-14 dage	15-28 dage	29-42 dage	43-56 dage	57 dage-3 mdr.	over 3 mdr.
Nordjylland	216	1	0,5 %	0	1	0	0	0	0	0
Østjylland	263	0	0,0 %	0	0	0	0	0	0	0
Midt- og Vestjylland	269	1	0,4 %	1	0	0	0	0	0	0
Syddøstjylland	224	1	0,4 %	0	1	0	0	0	0	0
Syd- og Sønderjylland	309	0	0,0 %	0	0	0	0	0	0	0
Fyn	204	1	0,5 %	1	0	0	0	0	0	0
Sydsjælland og Lolland-Falster	224	2	0,9 %	0	2	0	0	0	0	0
Midt- og Vestsjælland	217	2	0,9 %	0	0	1	1	0	0	0
Nordsjælland	342	0	0,0 %	0	0	0	0	0	0	0
Københavns Vestegn	234	1	0,4 %	0	0	1	0	0	0	0
København	1752	28	1,6 %	1	11	3	0	13	0	0
Bornholm	17	0	0,0 %	0	0	0	0	0	0	0
I alt	4.271	37	0,9 %	3	15	5	1	13	0	0

* Oplysninger om antal varetægtsfængslede stammer fra Rigsadvokaten og angår afsluttede varetægtsfængslinger.

Tabellen viser også, at Københavns Politi havde flest længerevarende isolationsfængslinger, da 16 ud af de 19 isolationsfængslinger på over to uger er afsluttet i Københavns politikreds. Syv af disse sager vedrører terrorisme, mens seks af sagerne vedrører manddrab eller forsøg herpå. De resterende tre sager vedrører henholdsvis våben samt vold og trusler.

4. Kriminalitetens art sammenholdt med varigheden af isolationsfængslinger

Tabel 4 viser sammenhængen mellem isolationsfængslingens varighed og den kriminalitet, de isolationsfængslede er sigtet for. Den gennemsnitlige varighed af alle isolationsfængslingerne i 2016 var 26 dage, hvilket er længere end den gennemsnitlige længde i 2015, som var 19 dage.

Antallet af isolationsfængslinger i sager om narkotikakriminalitet er en del færre i 2016 i forhold til 2015, nemlig henholdsvis tre og 17, jf. tabel 4. Modsat er der flere isolationsfængslinger i sager om våben og terrorisme. Førstnævnte er ændret fra ingen isolationsfængslinger i 2015 til 13 i 2016, mens der med hensyn til sidstnævnte ikke var isolationsfængslinger i 2015, men 10 i 2016.

Således angår størstedelen af isolationsfængslingerne i 2016 våben. Isolationsfængslingerne indenfor denne kategori havde i 2016 en gennemsnitlig varighed på 14 dage. Den gennemsnitlige varighed af isolationsfængslingerne er væsentligt større i sager om terrorisme samt manddrab og forsøg herpå, nemlig henholdsvis 40 og 33 dage.

Tabel 4. Kriminalitetens art sammenholdt med varigheden af isolationsfængslinger, 2015 og 2016.

Kriminalitetens art	Varighed af isolationsfængslinger										
	1-7 dage	8-14 dage	15-28 dage	29-42 dage	43-56 dage	57 dage – 3 mdr.	over 3 mdr.	I alt 2016	I alt 2015	Gennemsnit i dage 2016	Gennemsnit i dage 2015
Manddrab og forsøg herpå	1	2	0	0	6	0	0	9	10	33	19
Vold og trusler m.v.	0	0	1	0	0	0	0	1	4	26	22
Seksuualforbrydelser	0	0	0	0	0	0	0	0	1	-	14
Røveri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-
Anden berigelse	0	0	1	0	0	0	0	1	0	20	-
Narkotikakriminalitet	1	2	0	0	0	0	0	3	17	11	18
Våben	1	10	0	0	2	0	0	13	0	14	-
Terrorisme	0	1	3	1	5	0	0	10	0	40	-
I alt	3	15	5	1	13	0	0	37	32	26	19

Det samlede antal dages isolationsfængsling i 2016 var på 950 dage mod 601 dage i 2015, 681 i 2014, 870 i 2013 og 3.182 i 2012.

5. Isolationsfængsling af unge under 18 år

Der var i 2016 to personer under 18 år, der blev isolationsfængslet. I den ene sag varede fængslingen 26 dage og skete i en sag om terrorisme, mens fængslingen i den anden sag varede 11 dage og vedrørte en sag om forsøg på manddrab.

6. Længstetider for isolationsfængslingen

Ifølge reglerne om isolationsfængsling må isolation ikke finde sted i et samlet tidsrum af mere end 14 dage, såfremt sigtelsen angår en lovovertrædelse, der kan medføre fængsel i indtil 4 år (retsplejelovens § 770 c, stk. 1), ikke i mere end 4 uger, hvis lovovertrædelsen kan medføre fængsel i mindst 4 år, men under 6 år (stk. 2), og ikke i mere end 8 uger, hvis lovovertrædelsen kan medføre fængsel i 6 år eller derover (stk. 3). Der kan dog af retten undtagelsesvis dispenseres fra 8-ugers reglen, hvis lovovertrædelsen forventes at medføre fængselsstraf på mindst 2 år (stk. 3).

De 37 isolationsfængslinger i 2016 angik alle lovovertrædelser, der kan medføre mindst 6 års fængsel. Ingen af isolationsfængslingerne har varet længere end den fastsatte længstetid.